

Helyi foglalkoztatásfejlesztési jó gyakorlatok a vidéki Magyarországon

Dr. Lipták Katalin
egyetemi docens, tanszékvezető, dékánhelyettes
Miskolci Egyetem, GTK

Az előadás felépítése

- ▶ A megváltozott világ következményei - globális-lokális paradoxon
- ▶ Paradigmaváltás a munka világában
- ▶ Helyi fejlesztések szerepe

A megváltozott világ következményei

- ▶ Az informatika rohamos fejlődése az egész társadalmat gyökeresen átalakítja - globalizáció!
- ▶ Milyen képességekkel kell rendelkezünk a digitális korban?
 - ▶ Egy kicsit ugyanolyanokkal és egy kicsit másmilyenekkel is.
- ▶ A digitális állampolgár (vagy netpolgár) az, aki a tevékenységeihez hatékonyan használja a netet / digitális technológiákat a célok megvalósítása érdekében.

Paradigmaváltás a munka világában

- ▶ Preindusztriális korszak (*Aquinói Szent Tamás, Colbert, Quesnay*)
 - ▶ munka = a közösségért önként végzett hasznos társadalmi tevékenység
- ▶ Indusztriális korszak (*Petty, Smith, Ricardo, Malthus, Marx, Marshall, Jevons, Keynes*)
 - ▶ munkaérték elmélet → termékeny/nem termékeny munka → a munka áruvá vált → bérmunka → munkatársadalom
- ▶ Posztindusztriális korszak (*Friedman, Veblen*)
 - ▶ munkafogalom válsága → társadalmilag hasznos tevékenység

**Munkafogalom folyamatosan változik →
új fogalomra van szükség**

Felgyorsult világunk munkaerő-piaci hatásai

- ▶ 5 évente a létező szakmák 5%-a kicserélődik
- ▶ Az IKT ismeretek nélkül űzhető szakmák száma 2 évente 5%-kal csökken
- ▶ Az alapvető IKT ismeretek nélkül űzhető szakmák jövedelemtermelő képessége a minimálbér körül mozog
- ▶ A megtanult szakmai ismeretek 10 év alatt elévülnek
- ▶ A munkavállaláshoz kapcsolódó ismeretek mennyisége az interneten 2 évente 32-szeresére nő
- ▶ Az internet kapcsolatok száma évente megduplázódik
- ▶ Az elérhető sávszélesség folyamatosan emelkedik

Lokális munkaerő-piaci trendek

- ▶ Globális kihívások
 - ▶ Technika fejlődése - élők munkai-igény csökkenése
 - ▶ tevékenységek kihelyezése
 - ▶ Szolgáltatások bővülése
 - ▶ Info-kommunikációs tevékenységek terjedése
- ▶ Lokális válaszok
 - ▶ Vándorlások
 - ▶ Ingázás - távmunka
 - ▶ Még lefedetlen helyi szolgáltatások indítása
 - ▶ Info-kommunikációs hálózatokba való bekapcsolódás
 - ▶ Közösségi feladatok - társadalmilag hasznos tevékenységek

Munkaerő-piaci területi egyenlőtlenségek

- ▶ Kereslet és kínálat egyensúlyának megbomlása
- ▶ Kezelési alternatívák:
 - ▶ A munkaerőt vinni a munkahelyhez
 - ▶ A munkahelyet vinni a munkaerőhöz
 - ▶ Helyi munkahelyek bővítése

Kétarcú munkaerőpiac

- ▶ Munkaerőhiány
- ▶ Munkanélküliség

**Kihívásoknak való megfelelés
fontossága!**

Helyi fejlesztések

- ▶ Helyi erőforrásokra épít
- ▶ Helyi szükségleteknek megfelelő célokat szolgál
- ▶ Helyi szereplők bevonásával történik
- ▶ Helyi kontroll alatt valósul meg

A helyi fejlesztés feltételei

BELSŐ FELTÉTELEK

- ▶ Akarják a változásokat, legyenek reális céljaik - **MOTIVÁCIÓ**
- ▶ Tudják, hogyan érhetik el céljaikat - **INFORMÁCIÓ, TUDÁS**
- ▶ A helyiek rendelkezzenek valamennyi, a célok eléréséhez szükséges erőforrással - **MUNKAERŐ, VEZETÉS, TUDÁSTŐKE, IDŐ, PÉNZTŐKE, TÁRSADALMI TŐKE**
- ▶ Képesek legyenek a külső támogatás megszerzésére, hasznosítására - **PROGRAMSZEMLÉLET, KOMMUNIKÁCIÓ, ÉRDEKÉRVÉNYESÍTÉS**

KÜLSŐ FELTÉTELEK

- ▶ A vidék közhasznainak elismerése, anyagi értékelése
- ▶ A népességegyensúly helyreállításának elősegítése a vidéken letelepülő képzett fiatalok támogatásával
- ▶ Integrált fejlesztési programok indítása a legelmaradottabb térségekben
- ▶ A helyi innovatív célokat befogadó, ösztönző pályázati rendszerek működtetése
- ▶ A kistelepülések közötti horizontális kapcsolódások ösztönzése, elismerése
- ▶ Szakmai, módszertani szolgáltatások nyújtása
- ▶ Jó gyakorlatok megismertetése

Helyi fejlesztési kezdeményezések vidéki térségekben

- ▶ Önellátó falu
- ▶ Közösségi támogatású mezőgazdálkodás
- ▶ Helyi termék piac
- ▶ Közösségi közlekedés
- ▶ Szociális bolthálózat
- ▶ Idősgondozó hálózat

Közösségi foglalkoztatás

- ▶ Non-profit
 - ▶ Közösségi feladatok ellátására
 - ▶ Helyi önkormányzat vagy civil szervezet által
 - ▶ Általában közpénzekből való támogatással
 - ▶ Közmunka vs. innovatív megoldások
-
- ▶ Szociális és szolidáris gazdasági törekvések

Néhány sikeres helyi fejlesztés, társadalmi innováció

Társadalmi innováció típusa	Település	Elsődleges cél
megváltozott munkaképességűek és fogyatékkal élők foglalkoztatása	Miskolc	foglalkoztatás növelése
innovatív közfoglalkoztatási program romák bevonásával	Cserdi	foglalkoztatás növelése
innovatív közfoglalkoztatási program romák bevonásával	Hernádszentandrás	foglalkoztatás növelése, vidékfejlesztés
falu- és tanyagondnoki szolgálat	Petőfiszállás	vidékfejlesztés
innovatív menedzser szemlélet	Nemesvámos	helyi gazdaságfejlesztés
innovatív turizmusfejlesztés	Poroszló	turizmusfejlesztés

Összegzés

- ▶ A helyi fejlesztés, a társadalmi innovációk és a vidékfejlesztés szoros kapcsolatban állnak egymással.
- ▶ A legtöbb helyi fejlesztés akkor lesz sikeres, ha a befogadó közeg, a település lakosai hajlandóak részt venni a fejlesztésben vagy legalábbis nem akadályozzák annak megvalósulását.
- ▶ A helyi fejlesztések innovatív megoldásainak a befogadásához a társadalmi tanulás folyamata is fontos.
- ▶ A fenti példákból jól látható, hogy vidéki térségek számára a fennálló társadalmi problémák megoldásában a civileknek kiemelt szerepe van, hiszen ezek a térségek vagy hátrányos helyzetű munkaerő-piaci csoportok önmaguk nem képesek megoldani a problémákat.

**Köszönöm a megtisztelő
figyelmet!**